

Klimata un enerģētikas
ministrija

Saruna par ETS2

MRR, SEG emisijas atļaujas saņemšana

Rīga | 18.07.2024.

GALVENIE ES ETS2 TIESĪBU AKTI

EIROPAS
PARLAMENTA UN
PADOMES
DIREKTĪVA
2003/87/EK
(2003. gada 13.
oktobris), ar kuru
nosaka sistēmu
siltumnīcas
efektu izraisošo
gāzu emisijas
kvotu
tirdzniecībai
Savienībā un
groza Padomes
Direktīvu
96/61/EK ([saite
uz konsolidēto
versiju](#))

- 2023. gada 10. maija **ETS direktīva 2023/959**, ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā, un Lēmumu (ES) 2015/1814 par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību
- **AVR regula:** Eiropas Komisijas 2018. gada 19. decembra Īstenošanas regula Nr. 2018/2067 par datu verificāciju un verificētāju akreditāciju saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK;
- **MRR regula:** Eiropas Komisijas 2018. gada 19. decembra īstenošanas regula Nr. 2018/2066 par siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu un ziņošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK un ar ko groza Komisijas Regulu (ES) Nr. 601/2012.

GALVENIE ES ETS2 TIESĪBU AKTI LATVIJĀ

Klimata un enerģētikas
ministrija

- **Klimata likums (sagatavots Ministru kabineta sēdei);**
- **Jauni MK noteikumi *Dalība Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā ēku, autotransporta un papildu sektoros – izstrādē (SEG atļaujas izdošana, grozīšana un atcelšana, monitoringa un ziņošanas nosacījumi, kompensāciju aprēķins).***

ETS UN ETS2

ETS emisijas kvotu tirdzniecības sistēma

Iekārtu operatori ziņo (faktiskās) CO₂ emisijas

ETS operatori, kuru iekārta rada emisijas, iegūst vai iegādājas emisijas kvotas

Stimuls samazināt CO₂ emisijas

ETS2 emisijas kvotu tirdzniecības sistēma

Degvielas/kurināmā operatori ziņo par CO₂ emisijām no degvielas/kurināmā, kas nodots patēriņam sadedzināšanai ETS2 tvēruma nozarēs

ETS2 operatori pārnes finansiālo slogu uz patērētāju

ETS2 operatori iegādājas emisijas kvotas

ETS2 TVĒRUMS*

Klimata un enerģētikas
ministrija

Autotransporta
sektors

Ēku sektors

Papildu sektori

Operatori ziņo par CO₂ emisijām no degvielas/kurināmā, kas nodots patēriņam sadedzināšanai ETS2 tvēruma nozarēs/darbībās

*Detālāka informācija par ETS2 tvērumu pieejama [šeit](#)

LAIKA GRAFIKS

Klimata un enerģētikas
ministrija

Nolīgts konsultants, lai palīdzētu ar
MP aizpildīšanu

Nepārtraukts
process

Augusts - Novembris 2024
ETS2 operators sagatavo MP
(daļa no SEG atļaujas)

2025. gada 1. janvāris
Monitoringa perioda
sākums, iegūta SEG atļauja

2026. gada 15. aprīlis
ETS2 operators iesniedz pirmo
verificēto ikgadējo emisiju
ziņojumu par 2025. gadu*

2028. gada 31. maijs
Pirmā kvotu nodošana par
2027. gada emisijām (ETS2
operatoram netiek piešķirtas
bezmaksas kvotas)

Seminārs latviešu
valodā – uzsvars uz
MRR un MP (plānots
septembrī)

Novembris - Decembris 2024
Valsts vides dienests pārbauda
un apstiprina MP, Izdod SEG
atļaujas

2025. gada 15. aprīlis
ETS2 operators iesniedz
vēsturisko datus (par 2024.
gadu - **neverificēts**)

2027. gada 1. janvāris
Sākas ETS2 kvotu
tirdzniecība

Monitoringa plāns – MP

Siltumnīcefekta gāzu emisijas atļauja – SEG atļauja

*Ikgadējais emisiju ziņojumu veidlapa EU ETS Reporting būs pieejams 2024. gada novembrī (pagaidām pieejams [excel](#) formāts)

SEG ATĻAUJA

Klimata un enerģētikas
ministrija

- SEG atļaujas izdošana, grozīšana un atcelšana – noteikts ar jauniem MK noteikumiem;
- Lai iegūtu SEG atļauju ir jāizstrādā monitoringa plāns. Monitoringa plāns ir daļa no SEG atļaujas;
- Sākot ar 2025. gadu operatori veic datu monitoringu atbilstoši monitoringa plānam;
- SEG atļauja ir jāiegūst līdz 2025. gada 1. janvārim.

SEG ATĻAUJAS PIETEIKUMS UN INFORMĀCIJA SEG ATĻAUJĀ

Ataun un enerģētikas
ministrija

Direktīvas 2003/87/EK 30.b panta 2. punkts (SEG atļaujas pieteikuma minimālā informācija):

- a) ETS2 Operatora nosaukums;
- b) Degvielas/kurināmā veids ko nodod patēriņam (sadedzina) ETS2 tvēruma sektoriem un veids kādā nodod patēriņam;
- c) Gala lietojums degvielai/kurināmajam, ko nodod patēriņam ETS2 tvēruma sektoros;
- d) Procedūras, ar kurām plāno izmantot monitoringam un ziņošanai*
- e) Augstāk minēto a) līdz d) punktos minētās informācijas kopsavilkums

Direktīvas 2003/87/EK 30.b panta 4. punkts (SEG atļaujā minimālā informācija):

- a) ETS2 Operatora nosaukums un adrese;
- b) Apraksts, ar kādiem paņēmieniem ETS2 operators degvielu/kurināmo nodod patēriņam ETS2 aptvertajos sektoros;
- c) Saraksts ar degvielām/kurināmo, kuras ETS2 operators nodod patēriņam šīs nodaļas aptvertajos sektoros;
- d) Monitoringa plāns, kas atbilst MRR noteiktajam
- e) Ziņošanas prasības, kas atbilst MRR noteiktajam

*Saskaņā ar direktīvas 2003/87/EK 14. un 30.f pantu

MONITORINGA UN ZIŅOŠANAS REGULAS (MRR) PRASĪBAS ETS2

MONITORINGA UN ZIŅOŠANAS REGULA (MRR)

Klimata un enerģētikas
ministrija

- Eiropas Komisijas 2018. gada 19. decembra īstenošanas regula Nr. 2018/2066 par siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu un ziņošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK un ar ko groza Komisijas Regulu (ES) Nr. 601/2012 ([saite uz konsolidēto versiju](#));
- Komisijas 2023. gada 17. oktobra Īstenošanas regula Nr. 2023/2122, ar ko Īstenošanas regulu (ES) 2018/2066 groza attiecībā uz atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2003/87/EK veiktā siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringa un ziņošanas atjaunināšanu ([saite uz grozošo regulu](#));
- **Monitoringa un ziņošanas regula** nosaka procesu kādā tiek veikts monitorings, kādi pienākumi operatoriem ir jāveic saistībā ar monitoringu un ziņošanu.

MONITORINGA UN ZIŅOŠANAS VADLĪNIJAS

Klimata un enerģētikas
ministrija

- Lai ETS2 operatoriem nodrošinātu sapratni un palīdzētu ar MRR prasību ieviešanu, kuras ir noteiktas Regulas Nr. 2018/2066 un Regulas Nr. 2023/2122, Eiropas Komisija ir **izstrādājusi MRR vadlīniju dokumentu**;
- Klimata un enerģētikas ministrijas mājaslapas ETS2 sadaļā ir pieejama versija angļu val. un latviešu val. (skatīt 15. slaidu)

MONITORINGA PLĀNS

- Monitoringa plāns kalpo par rokasgrāmatu ETS2 operatoram; pamats verificēšanai; apraksts ir saskaņā ar ETS2 noteikumiem (nav dubultās uzskaites vai iztrūkstoši dati);
- Monitoringa plāns jāaizpilda EU ETS reporting sistēmā;
- Saturs noteikts **MRR** regulā (I pielikums).

Monitoringa plānā ietilpst (MRR I pielikuma 4. sadaļa):

- Vispārīga informācija par ETS2 operatoru;
- Konkrēts apraksts par aprēķina metodoloģiju;
- U.c.;

Informācijas sagatavošana uz aprēķiniem balstītu metodoloģiju:

- Katras degvielas/kurināmā plūsmas monitorēšana, iekļaujot sarakstu ar ievades datiem, izmantotās formulas, u.c.;
- Aprakstīts process, lai izvērtētu biomasas kurināmā plūsmu vai biogāzes kurināmā daudzumu (kur piemērojams).

PIENĀKUMU NEPILDĪŠANA

ETS2 operatoram var piemērot sankcijas par pienākumu nepildīšanu:

- Ja ETS2 operatoram sākot ar 2025. gada 1. janvāri nav SEG atļauja, tas nevar turpināt savu darbību;
- ETS2 operatoram var piemērot sodu par kvotu laicīgu nenodošanu vai kvotu nepilnīgu nodošanu. Soda samaksa neatbrīvos ETS2 operatoru no kvotu nodošanas (sākot ar 2028. gadu)*;
- Soda maksājuma likme tiek aprēķināta par iepriekšējo kalendāro gadu (bāzlīnijas summa ir 100 euro)*.

Klimata un enerģētikas
ministrija

*Skatīt [2003/87/EK](#) 16. panta 3. punktu, Likumu «[Par piesārņojumu](#)» 32.⁵ panta ceturto daļu

TEHNISKAIS ATBALSTS

- Nolīgti konsultanti, kuri palīdzēs ar monitoringa plāna aizpildi;
- Konsultantu pienākumos arī ir izstrādāt video Monitoringa plāna aizpildīšanai;
- Plānojam rīkot vēl vienu semināru latviešu valodā, uzsvars uz monitoringa plānu aizpildīšanu (pagaidām plānojam septembrī).

Klimata un enerģētikas
ministrija

AKTUĀLĀ INFORMĀCIJA PAR ETS2

Klimata un enerģētikas
ministrija

<https://www.kem.gov.lv/lv/eiropas-savienibas-emisiju-kvotu-tirdzniecibas-sistemas-paplasinajums-ets2>

The screenshot shows the website of the Ministry of Climate and Energy of Latvia. The main navigation bar includes the ministry's name, a search icon, and a 'Pieklāstamba' (Accessibility) icon. The breadcrumb trail reads: 'Sākums > Nozares politika > Klimata pārmaiņas > Emisijas kvotu tirdzniecības sistēma > Eiropas Savienības emisiju kvotu tirdzniecības sistēmas paplašinājums – ETS2'. The article title is 'Eiropas Savienības emisiju kvotu tirdzniecības sistēmas paplašinājums – ETS2', published on 08.01.2024. A sidebar on the left lists 'Enerģētika' with sub-items: 'Valsts atbalsts 2023/2024 apkures sezonai', 'Klimata pārmaiņas', 'Deleģēšanas līgumi', and 'Rīcības plāns'. The main content area features a video player with the title 'EU Emissions Trading System (EU ETS) and the Social Climate Fund' and a play button. Below the video, there is a caption in Latvian: 'ES Emisijas kvotu tirdzniecības sistēma un Sociālais klimata fonds. Eiropas Komisija, 2024 (video ar latviešu val. subtitriem pieejams šeit)'. At the bottom, a partial caption reads: 'Eiropas Savienība (ES) ir noteikusi jaunas emisijas tirdzniecības sistēmas izveidi (Direktīva (ES) 2023/959) –'.

ETS2 sadaļa Klimata un enerģētikas ministrijas mājaslapā

- Galvenie ETS2 tiesību akti – saites uz direktīvu, regulām, vadlīnijām ([latviešu val.](#); [angļu val.](#)), monitoringa plāna un ikgadējā emisiju ziņojuma veidlapām (excel formāts angļu val.);
- Prezentācijas un informatīvais materiāls – ieraksti no semināriem, prezentācijas un informatīvais materiāls;

ETS2 sadaļa tiek papildināta ar aktuālo informāciju

Klimata un enerģētikas
ministrija

PALDIES PAR UZMANĪBU!

JAUTĀJUMI I

Klimata un enerģētikas
ministrija

1. Kā Ministrija plāno un ko mums vajadzētu sagaidīt no ETS 2 šogad?

ETS2 operatoram 2024. gadā ir jāiesniedz Monitoringa plāns (MP), lai līdz 2025. gada 1. janvārim iegūtu Siltumnīcefekta gāzu atļauju (SEG atļauja). MP ir daļa no SEG atļaujas, bez MP sagatavošanas nevarēs iegūt SEG atļauju.

2. Kādas datu vākšanas un iesniegšanas darbības saistībā ar ETS2 šogad būtu jāveic?

Lai sagatavotu un iesniegtu MP 2024. gadā, ETS2 operatoram būs jānorāda patēriņam nodotais degvielas/kurināmā apjoms, degvielas/kurināmā plūsmas, metodes kā tiek noteikts degvielas/kurināmā patēriņam nodotais apjoms, aprēķina metodes, u.c.

3. No 2025.g.1.janvāra ir plānots, ka ir jābūt SEG atļaujai. Kādi pasākumi mums jāveic, lai iegūtu Operatora licenci un SEG atļauju?

Skatīt atbildi uz 1. jautājumu. Pašlaik KEM strādā pie Ministru kabineta noteikumiem, kas noteiks kārtību kādā tiek izsniegta, grozīta un atcelta SEG atļauja ETS2 operatoriem.

4. Vai tiks veidota jauna ETS emisiju tirdzniecības sistēma?

ETS2 ir jauna sistēma un paralēla ar esošo ETS, tās ir saskaņotas savā starpā un ETS2 balstās uz jau ETS izveidoto principu, bet ETS2 un ETS ir atsevišķas sistēmas un to tvērumi atšķiras. ETS2 tvērums noteikts [2003/87/EK](#)* direktīvas III pielikumā, ETS tvērums [2003/87/EK](#) direktīvas I pielikumā. Uz šīm sistēmām neattiecas vienas un tās pašas kvotas, kā arī ETS2 nebūs pieejamas bezmaksas kvotas.

5. Degvielu no akcīzes preču noliktavām izlaižam brīvam apgrozījumam, vai mums kā degvielas vairumtirgotājam būs pienākums pirkt kvotas? Kur to var nopirkt? Kas to nodrošinās. Kad sistēma ir plānota gatava, ja tiek plānota vienota kvotu sistēma?

SIA "ORLEN Latvija" ir noteikts kā ETS2 operators saskaņā ar 2003/87/EK direktīvas 3. panta ae) punktu. ETS2 operatora viens no pienākumiem būs nodot kvotas, taču pirmā kvotu nodošanas reize nav paredzēta līdz pat 2028. gada 31. maijam. Ar 2027. gadu sāksies ETS2 kvotu tirgošanās, tās tiks izolētas.

JAUTĀJUMI II

Klimata un enerģētikas
ministrija

6. Vai Operatoram iesniedzot atskaites būs jāiesniedz 1 atskaite vai vairākas atskaites? (piemēram transportam atsevišķi un kurināmai degvielai atsevišķa atskaite). Kā tiks aprēķināti sodi?

Saskaņā ar ETS2 operatora aizpildīto MP (skatīt atbildi uz 2. jautājumu), ETS2 operatoram sākot ar 2025. gada 30. Aprīli (un pēc tam katru gadu) būs jāiesniedz pirmais ikgadējais emisiju ziņojumus (neverificēts) par 2024. gada vēsturiskajiem datiem. ETS2 operatoram jātskaitās par visiem degvielas/kurināmā veidiem, ko nodod patēriņam (kas ir norādīts ETS2 operatora MP). To visu uzskaita **vienā** ikgadējā emisiju ziņojumā. ETS2 operatoram var piemērot sankcijas par kvotu nenodošanu noteiktajā termiņā vai nepilnīgu kvotu nodošanu. Saskaņā ar 2003/87/EK 16. Panta 3. punktu, soda samaksa neatbrīvo ETS2 operatoru no kvotu nodošanas pilnā apjomā par iepriekšējo kalendāro gadu. Šī norma jau attiecas uz esošo ETS un tā ir pārņemta ar Likumu „[Par piesārņojumu](#)“ 32.⁵ panta ceturto daļu. Kā arī maksājumu likme par emitēto tonnu oglekļa dioksīda (CO2) ekvivalenta tiek aprēķināta katru gadu (bāzlīnijas summa ir 100 euro). Lūgums iepazīties ar Likumu „[Par piesārņojumu](#)“ 32.⁵ panta ceturto daļu.

7. Vai ir kāda informācija par ES monitoringa plāna veidlapu (MRR regula I pielikums) elektroniskā versiju, vai tā ir pieejama?

MP veidlapas aizpildīšanai būs jāizmanto EU ETS reporting – Eiropas Savienības veidota sistēma. Ar MP excel formāta veidlapu var iepazīties KEM mājaslapas [ETS2 sadaļā](#) zem Galvenie ES ETS2 tiesību akti -> Monitoringa plāna veidlapa ETS2 operatoriem (angļu val.). Katram ETS2 operatoram EU ETS reporting tiks izveidota piekļuve.

8. Vai tuvākajā laikā plānojas kāds seminārs attiecībā par ETS2?

KEM mājaslapas [ETS2 sadaļā](#) zem ‚Prezentācijas un informatīvais materiāls‘ ir pieejami EK konsultantu rīkoti semināru ieraksti un prezentācijas angļu valodā. KEM plāno rīkot semināru latviešu valodā, informācija tiks balstīta uz EK konsultantu rīkotajiem semināriem, kur uzsvars tiks likts uz MP aizpildīšanu.